

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

KLIMAAT

Bedrijven zitten in een lastige klimaatspagaat

De afgelopen jaren regent het klimaatcommitments. Veel ondernemingen en financiële instellingen beloven zich in te zetten om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Deze belofte is slechts stap één. Nu de uitvoering nog.

Dit blijkt een grote worsteling. Er zijn strategische vraagstukken. Hoe verhoudt de ambitie om te groeien zich met de ambitie om te verduurzamen? En voor financiële instellingen: blijf je betrokken bij de fossiele sector of niet?

Er zijn ook onduidelijkheden. De regel-druk neemt toe en organisaties moeten straks meer weten én rapporteren. Wat er precies van wie wordt verwacht, is voor velen nog zoeken. En dan zijn er praktische complicaties, zoals het organiseren van de eigen data en het inwinnen van kwalitatieve klimaatdata van derden. Een serieuze reductieambitie gaat dus hoe dan ook gepaard met breinbrekers op het gebied van strategie, compliance en implementatie. Er is sprake van een collectief leerproces.

SCHERPER TOEZICHT

Tegelijkertijd verhardt het (internationale) accountabilitylandschap. Toezichthouders gaan steeds scherper na of de daad ook bij het woord wordt gevoegd. Zo heeft de Autoriteit Consument & Markt (ACM) recentelijk Vattenfall en Greenchoice op de vingers getikt in verband met misleidende duurzaamheidsclaims. In de Verenigde Staten heeft toezichthouder SEC vorig jaar een Climate and ESG Task Force opgericht. Ook ligt er een voorstel om openbaarmakingsverplichtingen op het gebied van het klimaat flink uit te breiden.

Naast de toezichthouders kijken ook ngo's en claimstichtingen mee. Zo beoordeelt Milieudefensie klimaatplannen als mogelijke opmaat naar verdere procedures en is Fossilvrij NL een procedure gestart tegen KLM vanwege de 'Fly Responsibly'-campagne. Dit zou een voorbeeld zijn van greenwashing. Kortom: duurzaamheidsuitingen liggen onder een vergroot-

➔ **Deelname bedrijven bij redden klimaat cruciaal**

➔ Maar angst voor aansprakelijkheid houdt hen vaak tegen

➔ Verleg focus van individuele verantwoording naar collectieve verantwoordelijkheid

Bedrijven hebben meer aan een uitgestrekte hand dan aan een veroordelende vinger

glas. De druk om geen fouten te maken neemt toe.

Momenteel staan bedrijven in de keuken, zonder duidelijk recept of benodigde ingrediënten, terwijl gasten klagen dat het menu niet klopt of dat het eten slecht smaakt. Deze combinatie werkt een vluchtimpuls in de hand. Zo werd onlangs bekend dat een aantal Amerikaanse banken overweegt gemaakte beloften naast zich neer te leggen uit angst voor aansprakelijkheidsclaims: *'What if we get it wrong, make a mistake or someone lies? Then the bank can be sued, that is an unacceptable risk'*, verklaarden de banken in de Financial Times.

GREENHUSHING

Angst voor aansprakelijkheid leidt daarnaast tot minder ambitieuze, maar haalbaardere doelstellingen en tot *greenhushing*, waarbij organisaties doelstellingen niet openbaar maken uit angst hierop afgerekend te worden.

Dat komt het klimaat niet ten goede. Het is bovendien niet gezegd dat aansprakelijkheidsrisico's zo worden afgewend. Transparantie over klimaatstrategie wordt de norm. De komende jaren zal zich dus hoe dan ook aftekenen wie serieus aan de slag is gegaan en wie niet. De voorlopers zetten de toon. Als A het kan en doet, waarom B dan niet? Als de accountability-trend zich doorzet, stelt het te weinig tonen van klimaatambitie bedrijven eveneens bloot aan aansprakelijkheidsrisico's. Achterblijvers kunnen van de regen in de drup raken.

Het dilemma tussen meer en minder klimaatambitie wordt breed gevoeld in de top van het bedrijfsleven. Het nodigt uit tot een middenmootmentaliteit: niet willen achterlopen, maar ook niet met de kop boven het maaiveld uitsteken. Het resultaat is een suboptimaal level playing field, dat zich niet verhoudt met de belangrijke rol die bedrijven moeten spelen in de transitie naar een duurzame economie.

Er lijkt te weinig oog te zijn voor deze accountability-klem en de potentieel onwenselijke gevolgen hiervan. Dit is zorgelijk. Als we willen inzetten op maximale

verduurzaming, dan moeten we klimaatambities juist stimuleren. Dit pleit voor het verlichten van één kant van de klem: het risico op — achteraf bezien — wat te veel klimaatambitie. De focus zou moeten verschuiven van individuele verantwoording naar collectieve verantwoordelijkheid en hoe we dáár met elkaar de beste context voor kunnen creëren. Het behalen van de klimaatdoelen is immers een gedeelde maatschappelijke opdracht.

Wat is hiervoor nodig? In elk geval meer duidelijkheid over wat van bedrijven wordt verwacht op het gebied van het klimaat. Hier ligt een urgente taak voor de overheid. Daarnaast is een 'veilige' leeromgeving van belang. Zeker in deze fase (waarin nog veel onduidelijk is) zouden welwillende organisaties die in beweging zijn, de gelegenheid moeten krijgen om te leren. De duurzaamheidsuitdagingen waar velen voor staan zijn divers en kunnen niet worden onderschat. Hoe vervelend ook, een leerproces kost wat tijd en niet alles gaat meteen goed.

Wat het proces versnelt, is kennisdeling en samenwerking. Niet iedereen hoeft zelf het wiel uit te vinden. Meer uitwisseling tussen private partijen (binnen en buiten de eigen sector) en een intensieve samenwerking met de publieke sector zijn essentieel. Best practices voor klimaat moeten zoets zijn als veiligheid in de luchtvaart. De overheid kan hier actiever op sturen.

Tot slot een oproep aan de kritische gasten: wees een aanjager, geen afschriker. Focus ook op successen. Bedrijven hebben meer aan een uitgestrekte hand dan aan een veroordelende vinger. Uiteindelijk is klimaatactie het doel, niet klimaataansprakelijkheid.

Marieke Faber is advocaat en partner bij NautaDutilh in New York.